

Bratislavský
samosprávny
kraj

Adaptačné nástroje regionálnej samosprávy na príklade BSK

16.10.2018

**Odbor stratégie, územného rozvoja
a riadenia projektov**

- ✓ RegioClima 2010
- ✓ Prívalové povodne v Malokarpatsku – Píla, Častá... (r. 2011)
- ✓ Dohovor primátorov a starostov – od r. 2013 ako Územný koordinátor BSK
- ✓ Urbanisticko-krajinárska štúdia na ochranu proti prívalovým dažďom v Malokarpatskej oblasti, r. 2014
- ✓ Projekt MunSEFF – 4,7 mil. EUR (z toho grant EIB 0,7 mil. EUR), zrekonštruovaných 8 zariadení BSK (7 SŠ + 1 DSS), dosiahnuté úspory energie 30 - 40 %.
- ✓ Stratégia znižovania energetickej náročnosti budov vo vlastníctve BSK, r. 2015
- ✓ Stratégia adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – mesto BA
- ✓ **Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy**, r. 2017
- ✓ Konceptcia ochrany a využívania povrchovej a podzemnej vody v BSK, r. 2017
- ✓ Zmeny a doplnky č. 1 ÚPN BSK – zapracovanie adaptačných opatrení do zásad a regulatív
- ✓ Projekt FLOOD-serv – testovanie výstražného systému pre (prívalové) povodne
- ✓ Konceptcia budovania siete environmentálno-vzdelávacích centier BSK
- ✓ BRDS na podporu rozvoja vidieka – adaptačné opatrenia (3. rok)

- ✓ BSK v r. 2013 pristúpil k **Dohovoru** primátorov a starostov ako územný koordinátor)
- ✓ Vplyvy zmeny klímy spôsobujú veľké škody na zdraví a súkromnom či verejnom **majetku** obcí a miest a ich výskyt v najbližších desaťročiach je prakticky istý.
- ✓ Negatívne následky **dopadajú najmä na lokálu úroveň** - mestá a obce (teda na ich obyvateľov, podnikateľov a verejné inštitúcie).
- ✓ **Rozhodnutia** s dlhodobými dôsledkami na závažnosť dopadov zmeny klímy pre dané územie **sa tvoria každý deň**.
- ✓ **Proaktívne plánovanie** a včasná realizácia adaptačných opatrení je **často efektívnejšie a lacnejšie ako odstraňovanie škôd** a môže priniesť okamžité benefity.
- ✓ **Absentujú informácie** o vhodných adaptačných opatreniach reagujúcich na negatívne dôsledky zmeny klímy v intraviláne obcí, s dôrazom na urbanizované prostredie.

- **Cieľ: informovanie** jednotlivých aktérov v území o možnostiach vhodných adaptačných opatrení na negatívne dôsledky zmeny klímy
 - Na jeho základe si zástupcovia miest a obcí ale i široká verejnosť budú **schopní vybrať vhodné adaptačné opatrenia** pre urbanizované územie
- Hlavné kapitoly:
 - ✓ Zmena klímy a jej vplyv na územie BSK
 - ✓ Legislatívno-strategický rámec týkajúci sa adaptácie na zmenu klímy
 - ✓ Adaptácia miest a obcí na zmenu klímy – adaptačný plán
 - ✓ **Adaptačné opatrenia v sídlenom prostredí - katalóg**
 - ✓ Príklady dobrej praxe zo Slovenska a zahraničia
 - ✓ Možnosti financovania adaptačných opatrení
 - ✓ Terminológia

Dostupný online na: <http://www.region-bsk.sk/koncepcne-materialy.aspx>

Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

- Rozdelenie podľa vplyvu zmeny klímy:
 - ✓ Častejší výskyt **(vln) horúčav**
 - ✓ Zvýšenie priemerných **ročných teplôt**
 - ✓ Častejší výskyt **sucha**
 - ✓ Zvýšenie častosti **intenzívnych zrážok**
 - ✓ Častejší výskyt silných vetrov a **víchríc**
- Informácie o jednotlivých opatreniach:
 - ✓ základná charakteristika
 - ✓ účinnosť
 - ✓ náklady
 - ✓ neklimatické pozitíva a negatíva
 - ✓ ilustračná fotografia/obrázok

Zdroj: www.shadesailshouston.com

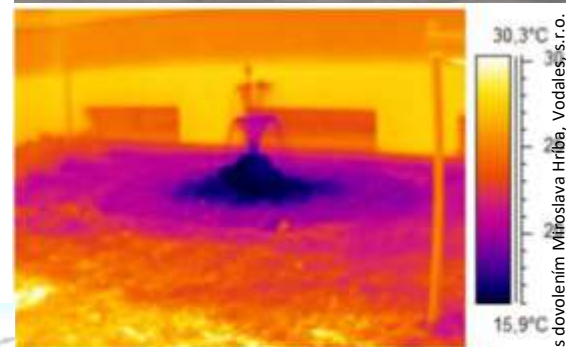
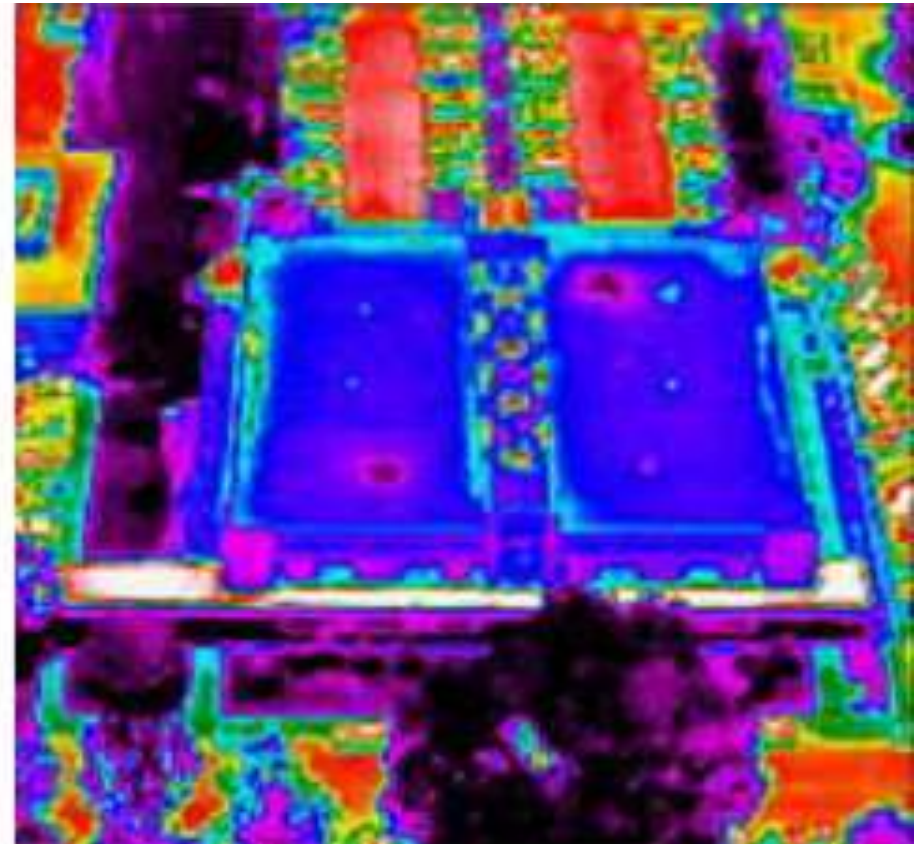

Foto: Ing. Zuzana Hudeková, PhD.

Svetlé povrchy zmierňujú prehrievanie sídelného prostredia

Zdroj: Karam M. Al-Obaidi, et. Al. Passive cooling techniques through reflective and radiative roofs in tropical houses in Southeast Asia: A literature review. *Frontiers of Architectural Research*. 2014, 3, 283-297

Svetlé povrchy zmierňujú prehrievanie sídelného prostredia

Foto: Ing. Zuzana Hudeková, PhD.

Fasáda s popínavými rastlinami má pozitívne mikroklimatické aj estetické účinky

Foto: Ing. Zuzana Hudeková, Ph.D.

Vodné plochy majú estetickú, rekreačnú, protipovodňovú funkciu a vplyv na zlepšenie mikroklimy na podporu biodiverzity

Foto: Ing. Zuzana Hudeková, PhD.

Tienenie ulice stromoradiím

Foto: Ing. Zuzana Hudeková, PhD.

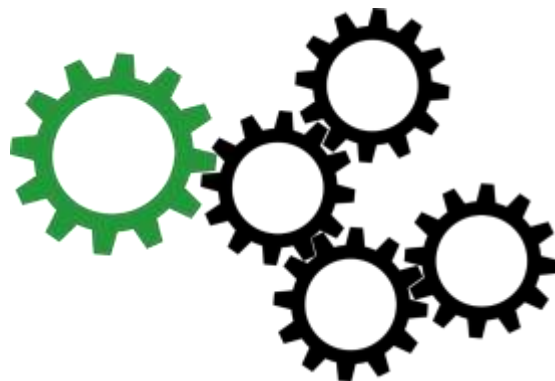

Zberné jazierko zrážkovej vody na verejnom priestranstve

Foto: Ing. Zuzana Hudeková, PhD.

- **BRDS na podporu rozvoja vidieka** (r. 2016-2018)
 - oprávnené aktivity -> povinné opatrenia
- **BRDS na podporu životného prostredia a rozvoja vidieka** (na r. 2019)
 - posilnenie AO (najmä zelená infraštruktúra) – povinné aktivity
 - ekovýchova – nové oprávnené aktivity
- **Zmeny a doplnky č. 1 ÚPN BSK** – zapracovanie do zásad a regulatív ÚPN
- **AO v rámci investičných aktivít BSK** (uznesenie č. 16/2017)
 - súčasťou každého investičného VO – podmienka pre projektanta zapracovať odporúčania Katalógu AO
- **Soft activity** - semináre, konferencie, diseminácia OP KŽP v regióne, spolupráca na tvorbe národných dokumentov, pracovné skupiny

- **Koncepcia budovania siete enviro.-vzdelávacích centier v BSK (r.2018)**
 - Koordinátor + pracovná skupina pre EVVO
 - BRDS
 - Ekocentrum Čunovo
- **Od r. 2013 viac ako 13 mil. EUR do zvýšenia energetickej efektívnosti budov (zatepľovanie, výmena okien, modernizácia osvetlenia...)**
 - Priemerný pokles výdavkov na energie: 5 % / 0,3 mil. EUR ročne (2014-2016)
- **Koncepcia územného rozvoja cyklotrás BSK vo vzťahu k integrovanému dopravnému systému a významným bodom CR (r. 2017)**
+ obnova a budovanie cyklotrás (celková dĺžka cca 920 km)
- **Plán udržateľnej mobility BSK (v realizácii)**
- **Budovanie a podpora IDS (od r. 2013)**
- Sprístupňovanie klimatizovanej sály verejnosti
- **Pripravujeme**
 - Adaptačné opatrenia pre extravilán + analýza zraniteľnosti územia s adaptačným plánom BSK (r. 2019)
 - Atlas verejnej zelene (r. 2020)
 - EPC
 - Štúdie na podporu udrž. mobility: bikesharing mimo BA, využitie ochran. pásma želez. tratí na cyklotrasy, parkovacie systémy pre bicykle (TransDanube.Pearls)

- Pôvodný dokument spracovaný od októbra 2013 do mája 2014
- Dopracovanie a aktualizácia dokumentu sa uskutočnilo na prelome rokov 2015 a 2016
- Stratégia rozvoja vidieka Bratislavského samosprávneho kraj na roky 2016 – 2020 bola **schválená Zastupiteľstvom BSK dňa 22.04.2016**
- Cieľom stratégie je zlepšiť kvalitu života obyvateľov Bratislavského kraja a zvýšenie jeho príťažlivosti pre návštevníkov
- Jedným z najdôležitejších nástrojov implementácie stratégie bol zadanovaný **finančný mechanizmus na podporu rozvoja vidieka**

Rok	Dĺžka trvania výzvy	Oprávnení žiadatelia	Alokované zdroje	Minimálna výška požadovanej dotácie	Miera spolufinancovania	Počet žiadostí	Počet schválených projektov
2016	5.5 - 25.5.2016	obce do 10 000 obyv.	100 000 EUR	2 500 EUR	10%	43	24
2017	9.11.2016 - 11.01.2017	obce do 12 000 obyv.; samostatne hospodáriaci roľníci;	349 440 EUR	5 000 EUR	10%	49	39
2018	2.11. - 18.12.2017	obce do 12 000 obyv.; samostatne hospodáriaci roľníci;	418 306,66 EUR	5 000 EUR	15%	48	45

Zvyšovanie podielu adaptačných opatrení

Rok	Počet schválených projektov	Počet projektov zameraných na adaptačné opatrenia	Celková suma dotácií	Suma dotácií na adaptačné opatrenia	Percentuálny podiel
2016	24	2	100 000,00 €	13 000,00 €	13,00
2017	39	9	349 440,00 €	73 140,00 €	20,93
2018	45	30	418 308,66 €	316 808,66 €	75,74

- Aktivity:
 - Vyčistenie lokality, odstránenie čiernych skládok v okolí a odvoz odpadu
 - Vyčistenie koryta od dlhoročných nánosov s ponechaním malej časti v pôvodnom stave
 - Odstránenie nepôvodných invazívnych rastlín a drevín
 - Výsadba pôvodných drevín a rastlín
- Projekt prispieva jednak k skvalitňovaniu vidieckeho prostredia, rozvíja lokálny turizmus a prispieva k ochrane životného prostredia a zlepšovania biodiverzity v obci
- Schválená dotácia vo výške **8 000 EUR**
- Projekt bol realizovaný v **novembri 2016**

Revitalizácia mŕtveho ramena rieky Morava – Gríbel - Suchohrad

Foto: obec Suchohrad

- Aktivity:
 - Dendrologický prieskum pre výrubové konanie
 - Ošetrovanie existujúcich drevín
 - Výsadba stromov, krov a záhonov
 - Vybudovanie mlatových povrchov
- Projekt prispieva k skvalitneniu prostredia v meste, predstavuje miesto pre relax domácich, ale aj turistov a umožní jedinečný prechod za mestské hradby
- Schválená dotácia vo výške **5 000 EUR**
- Projekt bol realizovaný do **decembra 2016**

Foto: mesto Modra

Odvodnenie ul. Vinohradská opatreniami, ktoré zadržia zrážkovú vodu - Šenkvice

- Aktivity:
 - Výkopové práce pre osadenie vsakovacích objektov
 - Uloženie a transport prebytočnej zeminy
 - Obstaranie 5 vsakovacích objektov
 - Povrchová úprava

- Projekt rieši kumuláciu veľkého množstva dažďovej vody po búrkach v nižšie položených častiach ulice

- Schválená dotácia vo výške **8 300 EUR**

- Projekt bol realizovaný do **októbra 2017**

- Aktivity:
 - Nákup a osadenie akumuláčnej nádrže
 - Vybudovanie zvodov zo striech obecných budov napojené na akumuláčnú nádrž
 - Revitalizácia dažďového rigola vybudovaním vsakovacieho prvku v podobe drenážnej rúry v dĺžke cca 15 metrov
 - Zastavenie erózneho zosuvu svahu prostredníctvom rozsiahlej výsadby drevín a krov
 - Dovybavenie komunálnej techniky na celoročnú údržbu verejných priestorov
- Projekt rieši problémy súvisiace jednak s eróziou svahu nad cintorínom ako aj problémy s dažďovou vodou v prípade výdatných zrážok
- Schválená dotácia vo výške **12 000 EUR**
- Projekt bude realizovaný do **decembra 2018**

Skvalitnenie komunálnych služieb v obci Časť, výsadba zelene a vybudovania rigolu

- Aktivity:
 - Premena detského ihriska na malý park – výsadba stromov a živých plotov
 - Vybudovanie drenážneho rigola s viacerými vsakmi, vsakovacej nádrže, vsakovacích blokov a zberného jazierka
 - Revitalizácia dažďového rigola vybudovaním vsakovacieho prvku v podobe drenážnej rúry v dĺžke cca 15 metrov
 - Nákup komunálnej techniky na celoročnú údržbu verejných priestranstiev
- Projekt rieši zadržiavanie zrážkovej vody najmä počas výdatných dažďov a taktiež nákup komunálnej techniky za účelom zlepšenia starostlivosti o verejné priestranstvá
- Schválená dotácia vo výške **17 000 EUR**
- Projekt bude realizovaný do **konca októbra 2018**

- Nové VZN č.5/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Bratislavského samosprávneho kraja schválené Zastupiteľstvom BSK dňa 21.09.2018
- Čo je nové:
 - Nový systém delenia dotácií z rozpočtu BSK (BRDS, Individuálne, Participatívny rozpočet, územné dotácie a zdravotná starostlivosť)
 - Spôsob delenia finančnej alokácie medzi jednotlivé typy dotácií
 - Zadefinovaná rozšírená oblasť podpory – **podpora životného prostredia a rozvoja vidieka**
 - Stanovená **nová maximálna výška dotácie**, o ktorú je možné žiadať v rámci schémy na podporu životného prostredia a rozvoja vidieka – **12 000 EUR**
 - Zjednodušené podávanie žiadosti – vyrovnané záväzky voči štátu, daňové nedoplatky, konkurzné a exekučné konanie **vyriešené jedným čestným prehlásením**
 - **Vytvorenie registra žiadateľov** – reálny dopad až pre výzvy na rok 2020
 - Posledný termín na **vyúčtovanie dotácie** bol posunutý na **15. januára** nasledujúceho roku po implementácií

- **3 oblasti podpory:**
 - Verejná infraštruktúra
 - Životné prostredie
 - Podpora miestnej ekonomiky
- **Oprávnení žiadatelia:**
 - Obce a mestá Bratislavského kraja
 - Organizácie zriadené obcami Bratislavského kraja
 - Samostatne hospodáriaci roľníci
- **Minimálna výška žiadanej dotácie:**
 - Investičné projekty: 5 000 EUR
 - Neinvestičné projekty: 3 000 EUR
- **Výška povinného spolufinancovania:**
 - 25 % z požadovanej sumy
- **Predpokladaný termín vyhlásenia a ukončenia výzvy:**
 - 26.11.2018 – 31.01.2019

Mgr. Peter Jesenský – Odbor stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov,
mail: peter.jesensky@region-bsk.sk, tel. č: 02 482 64 503

Informácie o dotačných schémach:
<https://brds.sk/>

Bratislavský
samosprávny
kraj

Odbor stratégie, územného rozvoja
a riadenia projektov
Sabinovská 16, P.O.Box 106
820 05 Bratislava 25
www.bratislavskykraj.sk
www.bratislavaregion.eu

Ďakujem za pozornosť